

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XI. — Izdan in razposlan dne 3. marcija 1886.

33.

Ukaz ministra za trgovino od 24. februvarja 1886,

o ustroji in področji c. kr. poštno-hranilničnega urada.

Na podlogi člena 1, odstavek 2 postave od 28. maja 1882 (Drž. zak. št. 56), po katerem je področje, ustroj in stan osebja poštno-hranilničnemu uradu ukazoma ustanoviti, in po ukazih ter razpisih, ki so v zvršitev rečene postave uže razglašeni, izdaje se naslednji ustav (ustanovilo) c. kr. državne hranilnice, odobren z Najvišjo odloko od 20. januarja 1886, kateri precej v moč stopa.

Pino s. r.

Člen I.

Državna hranilnica, ustanovljena s postavo od 28. maja 1882 (Drž. zak. št. 56), je upravno oblastvo, katero ima svoje posebne pravice in dolžnosti znotraj področja, postavljenega mu v naslednjem.

Naslov „C. kr. poštno-hranilnični urad“ noseči državni zavod spada v toliko med delokrog poštne uprave, v kolikor oni poštni uradi, ki jih trgovinski minister določi, kot biralnice (nabiralnice) in izplačevalnice državne hranilnice služijo ter njene poslove opravljajo po ukazilih, katera na ravnost od nje izhajajo.

Poštni uradi podstojé v rečéh poštno-hranilnične službe neposrednje državni hranilnici ter imajo dolžnost, brez odloga izpolnjevati ukazila ravnateljeva ali posamičnih oddelkov tega urada.

Náčelnike, uradnike in služnjike biralnic sme poštno-hranilnični urad za vsako zamudo v izvedenji prejetih naročil na odgovor poklicati.

(Slovenskoh.)

Poštna in telegrafska ravnateljstva naj državni hranilnici pomagajo biralnice in izplačevalnice nadzirati ter za razvoj in pospešbo državno-hranilničnih poslov potegovati se.

Njihova dolžnost je ustrezati zahtevom poštno-hranilničnega urada, ki jim jih le-ta v podobi zaprosbe na znanje daje, ter v odnosu na-nje brez odloga poročati ravnateljstvu državne hranilnice.

Poštnim in telegrafskim ravnateljstvom je dano na voljo, zoper to, kar poštno-hranilnični urad od njih zahteva, na trgovinskega ministra vzdigniti predstavo „v rečéh državne hranilnice“.

A če poštno-hranilnični urad zahteva, da bi poštna in telegrafska ravnateljstva kako uradno djanje zvršila ali ne zvršila, ter ona zahtevu ne ustrezajo ali prekesno ustrezajo, odgovorna so vendar za to tedaj, kadar jim se razlogi zakesnjenja ali neizpolnjenja ne priznajo za pravične.

Poštni komisarji in višji poštni komisarji naj poštno-hranilničnemu uradu, kadar od njih kako službo zahteva, po nadstojnih poštnih in telegrafskih ravnateljstvih poročajo.

V slučaji nujnosti naj mu tudi neposrednje poročajo o tem, kar bi na službenem potovanji gledé poštno-hranilnične službe zapazili.

Člen II.

Po glasu člena 1, odstavek 2 postave od 28. maja 1882 (Drž. zak. št. 56) ukazovni ustanovitvi pridržano področje državne hranilnice, kakor je postavljeno po ukazih in razpisih v naslednjem navedenih, zmatra naj se za podlogo nadaljšnjemu razvoju državno-hranilničnih poslov. Ti ukazi in razpisi so:

1. Zvršitveni ukaz od 10. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 163);
2. ustav za ustrojbo (uredbo) pridanega sveta od 10. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 163);
3. glavne (osnovne) črte za ustrojbo poštno-hranilničnega urada (poslovni red) od 10. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 163);
4. ukaz c. kr. ministra za trgovino od 16. julija 1883, o določilih v zvršbo „glavnih črt za uredbo urada“ (Drž. zak. št. 130);
5. razpis c. kr. ministra za trgovino od 27. junija 1883, št. 1103, o tem, kdo vodi urad v odsostvu ravnatelja;
6. razglas od 1. septembra 1883, o tem, kdaj se vloži (vložki) pri poštno-hranilničnem uradu na Dunaji precej (mahoma) vračujejo (O. uk. št. 13 od 1. septembra 1883);
7. ukaz c. kr. ministra za trgovino od 29. oktobra 1883, št. 1713, o nakaznicah, ki jih vložniki (položniki) na Dunajski poštno-hranilnični urad izdajajo;
8. ukaz c. kr. ministra za trgovino od 31. oktobra 1883, št. 1730, o tem, da se za Dunaj vvedeni postopek vračila o kratkem začasno razteza na določene v to biralnice (plačevalnice) poštno-hranilničnega urada;
9. razpis c. kr. ministra za trgovino od 8. decembra 1883, št. 1955, o tem, kdo ravnatelj v vodbi urada stalno zastopa;

10. razpis c. kr. ministra za trgovino od 9. aprila 1884, št. 697, o tem, da je priznani in plačilno nakaznico zedinjati na eni in isti tiskanici;

11. ukaz c. kr. ministra za trgovino od 27. avgusta 1884, št. 1564, o poštno-hranilničnem uradu, da bode poštna nakaznica vzdigoval in izdaval;

12. razpis c. kr. ministra za trgovino od 28. septembra 1884, št. 1712, da se tiskanice 5, 15, in 4 zedinjajo v eno samo tiskanico 5 a;

13. razpis c. kr. ministra za trgovino od 2. novembra 1884, št. 1842, o odjemanji obveznih listin pri izplačevanju nakaznic (čekov);

14. ukaz c. kr. ministra za trgovino od 20. septembra 1885, št. 68 H. M. St., o odjemanji doteklih kuponov avstrijskih državnih obligacij za vložnike državne hranilnice pri uradovi blagajnici na Dunaji.

V vseh rečéh, ki se dotikajo državne hranilnice in pa poslov, ležečih v nje določenem, zdanjem področji, treba zaslišavati mnenje ravnatelja državne hranilnice, kot pristojnega strokovnjaka.

Kadar se podnašajo prepokorni dokladi, treba je vselej dotičnemu dokladu ravnateljevo mnenje priložiti.

Člen III.

Spise v rečéh državne hranilnice in njene službe, kateri dohajajo ministru in ministerstvu trgovinskemu, izimši pritožbe zoper kako njeno naredbo, oddajati je tajništvu poštno-hranilničnega urada, katero v rečéh državne hranilnice kot prezidijalna pisarna trgovinskega ministra slušbuje.

Spise, ki so došli uradovnemu tajništvu, predlaga tajnik poštno-hranilničnega urada — vpisavši jih v vpoložni vpisnik — ravnatelju, da prejme od njega naročilo, kako rešiti katerega. Gledé reči, katere so izključno pridržane trgovinskemu ministru, bode se ravnatelj za vsak slučaj posebej obračal na trgovinskega ministra zarad takega naročila.

Člen IV.

Trgovinskega ministra področje v razmerji do državne hranilnice ostvarja se ter je opisano v uradnih djanjih, kakor so navedena v naslednjem:

1. Vršenje vseh onih uradnih djanj, katera so v postavi od 28. maja 1882 izreeno pridržana razloki trgovinskega ministra, namreč:

- a) Odobravanje ravnateljevih predlogov, da se kateri poštni urad imenuje za biralnico in plačevalnico;
- b) spregledovanje glavnične izgube, katera bi po členu VI postave od 28. maja 1882 (Drž. zak. št. 56, odst. 10) koga zadela;
- c) razločanje o predlogu, ki bi ga ravnatelj utegnil sprožiti, bode li izdati poštno-hranilne znamke (marke);
- d) polaganje računskega poročila, katero ravnatelj s koncem vsakega leta sestavi, pred obe zbornici državnega zbora.

2. Odobravanje vseh onih uradnih djanj, ki so v zvršitvenem ukazu od 10. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 163) pridržana trgovinskemu ministru, namreč:

- a) Da na ravnateljev predlog pri kateri biralnici poštno-hranilnični promet ustavi;
- b) da ravnatelju dá oblast, razglasiti poslovni izkaz, ki mu ga je po izteku vsakega meseca predložiti;
- c) da na ravnateljev predlog stori razloko o razmerji, po katerem se v §. 35, odst. 1 zvršitvenega ukaza v misel vzete tantieme odločijo in razdelé;
- d) da ustanovi provizije, ki jih bode po ravnateljevem predlogu zaračunjati za kupovanje in prodajanje državnih papirjev in tako tudi za poterjevanje kuponov;
- e) da določi one službovatelje poštno-hranilničnega urada, katerim se po ravnateljevem predlogu preoddá tretji ključ glavne blagajnice, in da stori razloko v vseh ravnateljevih predlogih, merečih na kako premeno naredeb in navodil veljajočih za sozaporo blagajnice.

3. Z ozirom na glavne črte za uredbo poštno-hranilničnega urada od 10. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 163) odobravanje takih ravnateljevih predlogov, kateri se tičejo:

- a) razširjenja državno-hranilničnega področja, kakeršno biva;
- b) premene:
 - zvršitvenega ukaza od 10. oktobra 1882;
 - službenega reda od 10. oktobra 1882;
 - glavnih ali osnovnih črt za uredbo od 10. oktobra 1882;
 - ustava za ustrojbu pridodanega sveta od 10. oktobra 1882;
 - navodila poštним uradom, kako opravljati poštno-hranilnično službo od 10. oktobra 1882, kolikor se odnaša na pravo poštno službo;
 - ukaza od 29. oktobra 1883, št. 1713, T. M., o nakaznicah, ki jih vložniki (položniki) izdajajo na c. kr. Dunajski poštno-hranilnični urad, in pa ostalih ukazov in razglasov trgovinskega ministra od leta 1882, ki so razglašeni v okolnem ukazniku poštno-hranilničnega urada;
- c) odobravanja proračuna, katerega je ravnatelj dolžen po veljajočih propisih trgovinskemu ministru predlagati;
- d) odobrenja ustava za pokojninski, vdovski, sirotinski in podporni zalog poštno-hranilničnega urada, ki ga bode ostvariti;
- e) podeljevanja nagrad in novčnih podporščin, katere pri uradnikih in nameščencih 100 gld., pri služabnikih 40 gld. na leto presežajo, po predlogih, katere ravnatelj podnaša;
- f) podeljevanja dopustov ravnatelju in ostalemu uradovemu osebju, kadar čas dopusta 6 tednov presežajo;
- g) odobravanja ravnateljevih predlogov, da bi se kdor koli izmed uradnikov in nameščencev v službo namestil ali v nji više pomaknil.

4. Delo ali postopanje v rečéh, ki se tičejo:

- a) predloga Njegovemu Veličanstvu cesarju, ravnatelja poštno-hranilničnega urada imenovati ali mu službo vzeti;

- b) razločanja kakih tožeb poštних in telegrafskih ravnateljstev zoper zahteve poštno-hranilničnega urada, pri čemer je popred zaslišavati državno-hranilničnega ravnatelja;
- c) imenovanja udov kolegiju višjih uradnikov državne hranilnice po svojem lastnem izprevidenji.

Člen V.

Ravnatelja poštno-hranilničnemu uradu imenuje Njegovo Veličanstvo cesar iz uradovega osebja po predlogu trgovinskega ministra. Ravnateljevo področje obseza v poštno-hranilničnih rečéh vse one uradne poslove, kateri niso po glasu člena IV trgovinskemu ministru izrecno pridržani, podstoječemu osebju naloženi ali po trgovinskem ministru v porazumu z ravnateljem temu osebju odkazani.

Vsi predlogi poštno-hranilničnega urada trgovinskemu ministru izhajajo od ravnatelja; brez njegovega predloga ne more se storiti nobena razloka. Zdanje področje tega urada, njegovo ustrojstvo in mesto, katero zavzema, ne more se brez ravnateljevega privoljenja v ničemer izpremeniti.

Ukazila ravnatelju utegnejo izhajati le od trgovinskega ministra samega in samo gledé ravnateljevih predlogov znotraj področja, ki je v členu IV postavljeno in trgovinskemu ministru pridržano. Zunaj tega področja ali delokroga ukreplje ravnatelj sam vse razloke na poslednji stopinji.

Ravnatelj je osebno odgovoren za neovirano napredovanje vsesкупne službe, katero mu je za tega delj prav samostalno voditi, ravnati in nadzorovati. Temu ustrezno naj ravnatelj vsegdar potrebno osebje namešča, odnosno v nameščenje — imenovanje — predlaga, da bode poštno-hranilnični promet v neoviranem hodu vzdrževalo. Dalje je dolžan poskrbeti za vse tehnične priredbe, dati v popravo, kar je poprave potrebno, ter omisliti priprave, brez katerih bi osebje svojih del ne moglo opravljati tako, kakor stvar zahteva.

Letni proračun postavlja po ravnateljevem zaukazu uradov računski oddelek, ter ga ravnatelj podpisuje in trgovinskemu ministru predlaga. Ravnatelju edinemu pristoji pravica, novce za poštno-hranilnični urad nakazovati in samo z njegovim podpisom pod trdko (firmo), kakor je v poslovnem redu ustanovljena, smejo se pravno-obvezne izjave (izrecila) v imenu urada oddajati ter obveznosti do kogar si koli bodi prevzemati.

V § 7 zvršitvenega ukaza od 10. oktobra 1882 (Drž. zak. št. 163) ustanovljena osebna odgovornost ravnateljeva za izvod zakonitih določil in ukazov poštno-hranilničnega urada veljá za ves obseg ravnatelju izročene samostalnega delokroga. Za vse tiskovine, katere je izdal poštno-hranilnični urad, odgovarja ravnatelj, ako bi tudi njegovega imena ne kazale.

Ravnateljeva dolžnost je, poslovni promet uradu ne samo neoviran vzdrževati, temuč tudi razširjati ter sploh poštno-hranilnični urad z vsemi svojimi močmi unapredovati ter bolje in bolje razvijati.

Notranja služba se uravnjuje z ukazili, katera ravnatelj na ravnost daje uradnikom državne hranilnice ter biralnic, in tako tudi z razpisi, ukazi in naredbami, ki morajo imeti ravnateljev podpis, razven slučaja, če se razglasijo v okolnem ukazniku.

Z občinstvom se občuje po uradovih razglasilih.

Ravnatelj ima pravico, za uradove razglase, kolikor se mu vzvidi potrebno, zahtevati prostora v uradnem delu Dunajskih Novin, in pa uradnih listov po kronovinah.

Vsi uradniki poštno-hranilničnega urada podstojé bodi posrednje bodi neposrednje ravnatelju ter so dolžni samo in edino slušati, kar jim on velí ali kar jim velé nadstojniki po ravnatelji v to določeni.

Osobje poštno-hranilničnega urada je enotno završeno telo. Vzprijetje va-nj in odpuščenje iz njega mogoče je samo z ravnateljevim privoljenjem, razven takega slučaja, kjer gre za pravico državnega uradnika ali služabnika, stopiti iz državne službe, ali za pravico kakega nameščenca, službo odpovedati, ali za izstopno pravico pomočnega uradnika ali pomočnega služabnika.

Ravnatelju podredno osobje sme se samo na ravnateljev predlog v službi povišati ali v pokoj (penzijo) prevzeti. Izimljejo se pomočni uradniki in služabniki, katere sme ravnatelj v svojem področji nameščati, poviševati in odpuščati.

Ravnateljeva skrb bodi vse bistvene prigode uradu in njegovih poslov ustno ali pismeno trgovinskemu ministru na znanje dajati, da mu bode dan za dnem znano, kako stojé stvari.

Kadar trgovinski minister ní nazoč ali kadar mu kak zadržek brani, ima ravnatelj, kar se tiče občenja z vrhovnimi upravnimi — osrednjimi — oblastvi, pravico, za trgovinskega ministra podpisovati vse one spise, kateri nimajo v sebi dokončno veljavnih obveznosti gledé reči trgovinskemu ministru po členu IV pridržanih.

Člen VI.

Poštno-hranilničnemu uradu je pridodana lastna blagajnica (kasa), katera uraduj po pravilih, veljajočih za državne blagajnice.

Člen VII.

Glavne blagajnice bivajo pod trojno zaporo (trema ključi). Glavne in tako tudi manipulacijske in druge blagajnice preštevajo (skontrujejo) se v pričo načelnika računskemu oddelku in uradovega tajnika, kolikorkrat to ravnatelj nena doma zaukaže, a najmanj po tri do štirikrat na leto.

Ravnatelju je na voljo, pri preštevanji sam pričujoč biti ali pa tudi še enega uradnika več v to odrediti.

Preštevni zapisniki predlagajo se ravnatelju, da jih podpiše.

V nadzor blagajnic in za pisanje knjig po načinu dvojnega knjigovodstva ima poštno hranilnični urad lasten računski oddelek, kateri uraduje po propisih, danih za c. kr. računsko oblastva.

Računski oddelek državne hranilnice je sporeden z računskimi oddelki vrhovnih — osrednjih — upravnih oblastev ter neposrednje zastopa državno-hranilnične računске stvari trgovinskemu ministerstvu in njegovim strokovno-računskim oddelkom, kakor tudi vrhovnemu računskemu dvoru nasproti.

Računski ravnatelj naj podpisuje dotične izdatke (odpravke), razven onih spisov, na katerih podlogi je moči kake novice pri blagajnici poštne uprave vzdigniti ali s katerimi bi urad neko dolžnost na se jemal.

Računski oddelek poštno-hranilničnega urada odgovoren je za računstvo državne hranilnice, brez ozira na ravnateljstvo odgovornost za vsa djanja državne hranilnice.

Državnim oblastvom nasproti je računski oddelek poštno-hranilničnega urada pristojno strokovnjaštvo v računskih rečéh, ki se tičejo poštne hranilnice.

Po izteku vsakega koledarskega leta dolžan je računski oddelek poštno-hranilničnega urada po veljavnih propisih predložiti vrhovnemu računskemu dvoru računsko završilo.

Člen VIII.

Prigled o novčnem gospodarjenji poštno-hranilničnega urada naložen je vrhovnemu računskemu dvoru po postavi od 21. novembra 1866 (Drž. zak. št. 140).

Člen IX.

Na podlogi razpisa od 8. decembra 1883, št. 1955, T. M., sestajajo se v to določeni višji uradniki poštno-hranilničnega urada, ki so načelniki posamičnih oddelkov, vsak dan v kolegij zarad reševanja tekočih poslov.

Ude tega kolegija imenuje trgovinski minister po svojem izprevidenji med načelniki posamičnih oddelkov državne hranilnice. Prvosedstvo ima v činu najvišje stoječi uradnik.

Člen X.

V namestništvo nepričujočega ali zadržanega ravnatelja določeni so trije udje iz kolegija višjih uradnikov, kateri imajo pravico, v uradovem imenu podpisovati uradovo trdko (firmo) v rečéh, ki niso pravo-obveznega svojstva.

Te podpisujoče uradnike imenuje trgovinski minister na ravnateljjev predlog.

Člen XI.

Kolegij višjih uradnikov predlaga ravnatelju svoje z enovito večino glasov storjene sklepe v občnih in pridržnih zapisnikih; v poslednjič omenjenih tedaj, kadar gre za predloge o nameščenji, povišbi, podelitvi nagrade, o prevzetji v pokoj, odpuščenji iz službe, in tako tudi o premeščenji uradnikov, nameščencev in pomočnih uradnikov, dalje za predloge gledé kake nabave, in naposled za predloge, kako bi se uredba unapredila in poslovi bolje razvili.

Storjeni sklepi potrebujejo ravnateljjevega odobrenja.

